

AB-Brüksel

Brüksel'de Bir Hafta

TÜSİAD

2020 / 20

TÜSİAD

18 Mayıs 2020

BU SAYIDA:

**AB - TÜRKİYE
AB – BİRLEŞİK KRALLIK
TİCARET
TURİZM
TARIM VE BALIKÇILIK
EKONOMİ
AB TOPARLANMA PLANI**

TÜSİAD BUSINESSEUROPE ÜYESİDİR

AVRUPA İŞ DÜNYASI KONFEDERASYONU

İSTANBUL	tusiad@tusiad.org
ANKARA	ankoffice@tusiad.org
BRUSSELS	bxloffice@tusiad.org
BERLIN	berlinoffice@tusiad.org
LONDON	londonoffice@tusiad.org
PARIS	parisoffice@tusiad.org
BEIJING	tusiad.china@tusiad.org
WASHINGTON DC	usoffice@tusiad.org

www.tusiad.org

13, AVENUE DES GAULOIS B-1040 BRUXELLES T: +32 2 736 4047

HAZIRLAYANLAR : Dilek İştar Ateř – Dilek Aydın

AB - Türkiye

- 15 Mayıs'ta video konferans aracılığıyla düzenlenen AB Dışişleri Bakanları toplantısında Türkiye'nin Doğu Akdeniz'deki sondaj çalışmalarına ilişkin son durum görüşüldü. Toplantı sonrasında yayınlanan açıklamada AB Konseyi ve Konsey'in Haziran 2019 ve Ekim 2019 tarihli kararları hatırlatılarak, diyaloga açık bir ortam yaratılmasının önemi ileri sürüldü, AB'nin G. Kıbrıs ile tam dayanışma içinde olduğu belirtildi. Mart 2018 tarihli AB Konseyi kararına atıfta bulunulan AB Dışişleri Bakanları açıklamasında Türkiye'nin Yunan hava sahasında ihlallerde bulunduğu iddia edildi, Türkiye'nin bu eylemlerden kaçınması çağrısında bulunuldu. Açıklamada ayrıca, güven ortamı yaratmayı amaçlayan bir diyalog yoluyla AB ve Türkiye ilişkilerinin geliştirilmesinin her iki tarafın da yararına olduğu, tek taraflı eylemlerden kaçınılmasının, diyalog sürecinin ilerlemesini sağlamakta temel bir unsur olduğu ifadelerine yer verildi. [İnternet bağlantısı için](#)

AB – Birleşik Krallık

- AB ve Birleşik Krallık arasında sürmekte olan gelecek dönem anlaşması müzakereleri kapsamında **üçüncü** görüşme turu 11-15 Mayıs tarihinde gerçekleştirildi. Görüşmelere ilişkin bilgi vermek için düzenlenen basın toplantısında AB Başmüzakerecisi Michel Barnier her iki taraftan çok sayıda görevlinin video konferans ortamında düzenlenen toplantılarda müzakere konularını ele aldığını, **mal ticareti, ulaşım** ve Birleşik Krallık'ın Birlik programlarına gelecekte katılımı gibi alanlarda bir dizi konunun açıklığa kavuşturulduğunu ifade etti. AB ve Birleşik Krallık'ın başlangıç noktaları çok farklı da olsa, balıkçılık alanında görüşmeler düzenlendiğini, "zorlu alanlar" olarak nitelendirilen bazı konularda ise **sınırlı ilerleme** sağlandığını belirtti:

- "Eşit rekabet koşullarının sağlanması" başlığı,
- AB ve Birleşik Krallık arasındaki gelecek dönem ilişkilerinin yönetimi,

- Gelecek dönem ilişkilerinin tek bir yönetim çerçevesinin olması,
- Avrupa Parlamentosu, Birleşik Krallık Parlamentosu ve sivil toplumun dahil edildiği bir danışma mekanizması oluşturulması,
- Avrupa **İnsan Hakları Sözleşmesi**'nden kaynaklanan temel haklar ve bireysel özgürlüklerin korunmasının güvence altına alınması hususunun anlaşma içeriğine konulması. (AB ile Birleşik Krallık arasındaki Siyasi Bildirge'de kararlaştırılmış olmasına karşın Birleşik Krallık'ın bunu kabul etmediği ifade ediliyor)
- Veri güvenliği standartlarında AB yasalarına uyum ve yolcu verilerine ilişkin kararlarda **Avrupa Adalet Divanı**'nın yetkili olması. [İnternet bağlantısı için](#)

Ticaret

- Ticaretten sorumlu AB Komiseri Phil Hogan **G20** ülkeleri ticaret bakanlarının katılımıyla ve Covid-19 konusuyla düzenlenen toplantıda AB tarafındaki gelişmelere ilişkin bilgi verdi. Covid-19 önlemlerinin yumuşatılması konusunda atılan adımların eşgüdümünde atılması gerektiğini vurgulayan Phil Hogan krizin **üç önemli konuyu** ön plana çıkardığını ifade etti:

- Covid-19 krizi **sağlık ürünlerine düşük maliyetli** ve güvenilir **erişimin** önemini ortaya koydu. COVID-19 ile mücadeleye ilişkin ürünlere tarife indirimini uygulanması, krize verilen yanıtın önemli bir bölümünü oluşturmalıdır. Tıbbi ürünler, ilaç ve sağlıkla ilgili diğer ürünlere tarifelerin kaldırılması da dahil olmak üzere ticareti kolaylaştırmak için olası Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) girişimlerini araştırmak akılcı adımlar olacaktır.
- Kriz özellikle uluslararası **tedarik zincirlerinin** esnekliği ile ilgili olarak kırılmalıkların görünür şekilde ortaya çıkmasına yol açmıştır. Gerektiğinde stratejik stoklama da dahil olmak üzere bazı sektörlerde bu zincirlerin nasıl

çeşitlendirileceğini ve güçlendirileceğini incelemeliyiz.

- Covid-19 krizi esnasında uygulamaya konulan kısıtlamalar sürecinde **dijital ekonominin** oynadığı kritik rolü göz önünde bulundurduğumuzda **e-ticaret** konusunda DTÖ düzeyinde uluslararası kurallara acil ihtiyaç olduğu görülmektedir.

Herhangi bir ülkenin tüm ihtiyaçlarını kendi sınırları içinde üretmesinin imkansız olduğuna işaret eden Phil Hogan, devletlerin müdahaleleri ve haksız **ihracat kısıtlamalarının** doğru çözümler olmadığını altını çizdi. DTÖ reform çalışmasının birinci öncelik olarak kalması gerektiğini, 2008 yılında yaşanan ekonomi krizinde gösterilen dayanışmanın bir benzerinin şimdi de sergilenmesi gerektiğini söyledi. [İnternet bağlantısı için](#)

Turizm

- AB Komisyonu üye ülkelerin kısıtlamaları aşamalı olarak kaldırması ve turizm işletmelerinin sağlık önlemlerine uyararak yeniden açılmasına izin vermelerine yardımcı olacak bir **rehber** ve **öneri** paketi sundu.

AB Komisyonu'nun turizm ve ulaşım paketinde şu unsurlar bulunuyor:

- 2020 ve sonraki dönemde toparlanmanın sürdürülmesine yönelik genel bir strateji,
- AB **iç** sınırlarında kısıtlamalarının **eşgüdüm** içerisinde ve **kademeli** olarak kaldırılarak, serbest dolaşımın yeniden geri kazanılmasına yönelik ortak bir yaklaşım,
- **Yolcuların** ve **personelin güvenliğini** güvenceye alacak şekilde, ulaşımın kademeli olarak yeniden sağlanmasını destekleyen bir çerçeve,
- Tüketicilere nakit ödeme yerine **seyahat kuponları** verilmesini alternatif olarak sunan bir öneri,
- Turizm faaliyetlerini güvenli ve başarılı bir şekilde yeniden başlatma ve otel gibi ağırlama

sektöründeki işletmeler için **sağlık protokolleri** geliştirme **kriterleri**.

İç sınırlarda kontrollerin kaldırılması ve serbest dolaşımın yeniden tesis edilmesi açılması alanında üye ülkelerin şu **üç kıstas**ı dikkate alması bekleniyor:

1. **Epidemiyolojik:** Avrupa Hastalık Önleme ve Kontrol Merkezi (ECDC) tarafından hazırlanan bölgesel haritalar ve kılavuz dikkate alınarak, durumun iyiye gittiği alanlara odaklanılması.
2. Sınır geçiş noktasından itibaren, fiziki mesafenin sağlanmasının güç olduğu yerler de dahil olmak üzere tüm yolculuk boyunca gerekli önlemlerin alınması.
3. Kişisel sebepler ile yapılacak **sınır geçişleri** ile kilit faaliyet alanlarına öncelik verecek şekilde, ekonomik ve sosyal gerekçelerin dikkate alınması.

Ayrıca, bir üye ülke başka bir üye ülke ya da bölgeye sınırlarını açmaya karar verdiğinde, benzer epidemiyolojik koşullara sahip diğer üye ülke ya da bölgelere de sınırlarını açması gerekliliği getirildi.

Ulaşım alanında çalışan kişilerin ve yolcuların sağlıklarını koruyarak hava, demiryolu, karayolu ve su yolları ile yapılan ulaşım hizmetlerinin yeniden yürürlüğe konulması kapsamında dikkat edilmesi gereken şeylerin yer aldığı rehberde **yolcular** ve yolcularla ve **görevliler** arasındaki **temasın sınırlandırılması**, araç içindeki **yolcu sayısının azaltılması** gibi önerilere yer veriliyor. Ayrıca yüz maskeleri gibi kişisel koruyucu ekipmanların kullanımı ve yolcuların koronavirüs semptomları göstermesi durumunda alınması gereken önlemler belirtilmekte.

Komisyon otel ve diğer konaklama tesislerinde çalışanlar ve misafirler için oluşturduğu sağlık protokolleri ile turizm hizmetlerinin güvenli bir şekilde ve aşamalı olarak başlatılması için ortak bir çerçeve sunmakta. **Test kapasitesinin** artırılması, **temas takibi**, izleme ve denetim gibi önlemler bu çerçevede yer verilen unsurlar arasında.

Komisyon'un sunduğu rehberde hastaların temas ettiği kişilerin belirlenmesi için kullanılan "temas takip dijital uygulamalarının" **sınır ötesi** çalışabilirliğinin güvence altına alınması öneriliyor. Verilerin anonimleştirilmesi ve siber güvenlik koşullarının oluşturulması da belirtilen gereklilikler arasında yer alıyor.

AB kuralları uyarınca tüketiciler **iptal** edilen ulaşım biletleri (uçak, tren, otobüs / tur otobüsü ve feribotlar) veya seyahat paketleri için nakit geri ödeme veya daha sonra kullanılmak üzere geçerliliği bulunan kuponlar arasında seçim yapma hakkı bulunmakta. Bu hakkın geçerliliğini teyit etmekle birlikte AB Komisyonu Covid-19 krizinin seyahat operatörleri üzerine yüklediği **mali yükleri** de dikkate alarak, seyahat kuponlarının bir seçenek olarak tüketiciler açısından cazip hale getirilmesini amaçlamakta. Bunu sağlamak için de **seyahat kuponlarının** geçerlilik süresini en az 12 ay olacak şekilde düzenlenmesi ve tüketicinin kullanmaması halinde geçerlilik dolduğunda bile nakit karşılığının alınabilmesi kuralı getiriliyor. Ek olarak, seyahat kuponunun **başka bir tüketiciye transfer** edilmesine olanak sağlanması seçeneği sunulması öneriliyor. [İnternet bağlantısı için](#)

Tarım ve Balıkçılık

- 13 Mayıs'ta video konferans aracılığıyla düzenlenen AB Tarım Bakanları toplantısında bakanlar genel durum değerlendirmesi gerçekleştirdi, özellikle **mevsimlik işçilerin** AB içerisindeki dolaşımı, 'Yeşil Hat' uygulamasının yürürlüğe konulmasını ve üye ülkelerin **çiftçilere** yaptıkları **ödemelere** ilişkin daha **yüksek avanslar** sağlaması olasılığına yönelik AB Komisyonu girişimleri değerlendirildi. Bakanlar atılan bu adımların olumlu sonuçlar verdiğini ancak, daha ileri tedbirlere duyulan ihtiyacı vurguladı.

Süt, büyük baş hayvancılık, kümes hayvanları ve şarap sektörleri gibi desteğe ihtiyaç olan ek alanlar belirleyen bakanlar, özel depolama yardımı

programlarının kapsamının genişletilmesi çağrısında bulundu. [İnternet bağlantısı için](#)

Ekonomi

- **Eurogroup** toplantısı Euro Alanı ülkeleri ve AB27'nin katılımıyla (kapsayıcı format) 15 Mayıs tarihinde düzenlendi. Toplantının sadece Euro Alanı ülkelerinin katılımıyla düzenlenen bölümünde Covid-19 krizi bağlamında Euro Bölgesi'nin ekonomik görünümü Avrupa Parlamentosu Ekonomi ve Mali İşler Komitesi Başkanı ile tartışıldı. **AB27** ülkelerinin ekonomi ve maliye bakanlarının **katıldığı bölümde** 9 Nisan Eurogroup video konferans toplantısında kararlaştırılan ekonomik güvenlik ağlarında kaydedilen ilerlemeyi gözden geçirildi. Üç güvenlik ağında **olumlu ilerleme** kaydedildiği değerlendirildi:

- Avrupa İstikrar Mekanizması Pandemi Kriz Desteği faaliyete geçirildi,
- AB Konseyi "SURE" destek paketi üzerinde bir anlaşmaya vardı,
- İşletmeler için Avrupa Yatırım Bankası garanti fonu üzerinde anlaşmaya zemin hazırlandı.

Bakanlar ayrıca AB'nin **ekonomik toparlanmasının öncelikleri** hakkında yön belirleyici bir tartışma gerçekleştirdi ve Avrupa kurtarma fonunun hedefli, krizin olağanüstü maliyetleri ile orantılı ve geçici olması gibi bazı temel özellikleri üzerinde anlaşmaya ulaştı. Avrupa toparlanma fonu üzerinde kesin kararın önümüzdeki günler içinde sağlanması bekleniyor. 15 Mayıs Cuma günü Avrupa Parlamentosu da koronavirüs pandemisinden olumsuz etkilenen Avrupa ekonomisinin desteklenmesi için AB Komisyonu'nun hibe ve tahvillerden oluşacak 2 trilyon Euro büyüklüğünde bir "kurtarma fonu" hazırlanmasına ilişkin desteğini 119 karşı oy ve 550 olumlu oy ile kabul edilen, yasal bağlayıcılığı olmayan karar ile ortaya koymuştu. Avrupa Parlamentosu AB kurtarma planı müzakerelerine resmi olarak katılmamakla birlikte, Çok Yıllı Mali Çerçeve kapsamındaki gelişmelere ilişkin görüşlerini açıklamaya devam etmekte. [İnternet bağlantısı için](#)

AB Toparlanma Planı

- AB Komisyonu Başkanı **Ursula von der Leyen** Avrupa Parlamentosu Genel Kurulu'na katılarak AB Çok Yıllı Mali Çerçevesi, Avrupa **toparlanma planı** ve **AB bütçesine** ilişkin **özkaynaklar** ile ilgili gelişmeler hakkında milletvekillerine bilgi verdi. AB ekonomisinin geçmiş dönemlerde yavaşlama içine girdiği anlar olmasına karşın son üç aydır tecrübe edilen bir "kapanma" ile daha önce hiç karşı karşıya kalınmadığını ifade eden Von der Leyen, ekonominin toparlanmasının zaman alacağını, virüsün AB ülkelerinde yol açtığı etkilerin birbirinden farklı olduğunu, özellikle müşteriler ile yüzyüze etkileşim içinde olunan ekonomi faaliyetlerinin ağırlıklı olduğu kültür ve **turizm** ağırlıklı ekonomilerde kayıpların daha da yüksek olduğunu belirtti. AB Tek Pazarı'nın bütünselliğinin bozulmaya başladığına dikkat çeken Von der Leyen;

- **Yatırım ve reformlar;**
- Ekonominin güçlendirilmesi önlemleri kapsamında önceliğin **ortak çıkar alanlarına** verilmesi;
- Avrupa **Yeşil** Anlaşması, **dijitalleşme**, esneklik ve direnci eşzamanlı sağlayacak atılımlar vurgusu yaptı.

AB Komisyonu Başkanı Avrupa **Toparlanma Planı** paketinin iki bölümden oluştuğunu açıkladı:

1. AB Çok Yıllı Mali Çerçevesi - bütçe
2. Bütçeye ek olarak devreye alınacak ve geniş bir hareket alanı sağlayacak şekilde fonlanacak bir kurtarma aracı.

Kurtarma aracının sahip olacağı hareket alanının, ye ülkelerin vereceği güvence ile AB Komisyonu tarafından sermaye piyasalarından borçlanılacak azami tutarı belirleyeceğini, toparlanma fonunun tamamının AB programları aracılığıyla kanalize edileceğini ifade etti. Buna göre Avrupa toparlanma fonu aktarımları **üç sütundan** oluşacak:

1. Krizden çıkış, onarım ve toparlanma için üye ülkelerin desteklenmesine odaklanılacak.

Kaynağın büyük bir bölümü "toparlanma ve dayanıklılık" olarak adlandırılan gereç için ayrılacak. Bu kapsamda kilit kamu yatırımları ve Avrupa önceliklerine uyan öncelikler için harcamalar öngörülmekte. İklim nötr ve dijital dönüşüm olarak açıklanan "ikiz dönüşüm" Avrupa Sömestri çerçevesinde, bu sütunun odağında yer alacak.

2. İkinci sütun ekonomiyi başlatmak ve özel yatırımların yeniden harekete geçirilmesine yardımcı olmaya odaklanacak. Kriz öncesi dönemde de 5G, yapay zeka, temiz hidrojen, temiz enerji gibi alanlara büyük yatırımlar yapılması gerektiği bilinmekteydi; yaşanan bu kriz yatırım gerekliliklerini daha da ön plana çıkardı. İlaç sektörü gibi stratejik değer zincirlerinin özerkliğinin sağlanmasına yatırım yapılmasını sağlamak için bir **Stratejik Yatırım Aracı** uygulamaya konulması ve yapılacak yatırımların doğru işletmelere kanalize edilmesinin güvence altına alınmasını sağlamak hedefiyle bir "sermaye yeterlilik enstrümanının" uygulamaya geçirilmesi, bu sütun çerçevesinde gerçekleştirilecek çalışmalar arasında yer almakta.
3. Koronavirüs pandemisinin yol açtığı krizin ortaya koyduğu gerçekler ışığında yeni bir "**sağlık** programı" oluşturulması, RescEU ve Ufuk 2020 programlarının güçlendirilmesi ve AB'nin ortaklarına vereceği desteği güvence altına almak için Komşuluk, Kalkınma ve Uluslararası İşbirliği gereçleri ile AB'ye katılım öncesi mali destek gereçlerinin güçlendirilmesi. [İnternet bağlantısı için](#)

BRÜKSEL'DE GELECEK AY

AB Kurumları

- 26 Mayıs, AB Bakanları Toplantısı
- 18 – 19 Haziran, AB Konseyi

Konferanslar

- 19 Mayıs, “The COVID-19 crisis:Doomsday or new dawn for European cooperation?”, www.epc.eu
 - 19 Mayıs, “The sound of economics live: Singapore’s Experience in Dealing with Covid-19” www.bruegel.org
 - 26 Mayıs, “The Single Market and standardisation: Key assets in the post-COVID-19 recovery” www.epc.eu
 - 27 Mayıs, “Europe, Asia and Their Post-Pandemic Future”, www.friendsofeurope.org
 - 8 Haziran, “Beyond (carbon) borders: externalising the Green Deal”, www.friendsofeurope.org
-